

о. Юрій МИЦИК (Київ)

З ДОКУМЕНТАЦІЇ МГАРСЬКОГО МОНАСТИРЯ XVII–XVIII СТОЛІТЬ (ЛУБНИ, ЛОХВИЦЯ, СНІТИН)

Одним з важливих завдань Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України є видання серії “Документальна спадщина монастирів Гетьманщини”. Вже побачили світло копійні книги (“книги-архіви”) Свято-Михайлівських Золотоверхого і Видубицького монастирів у Києві, Свято-Преображенського Максаківського монастиря в с. Максаках на Чернігівщині¹. Тепер справа дійшла до Спасо-Преображенського Мгарського монастиря під Лубнами, і підготовку до видання його копійної книги заплановано на 2020 р.

Ця книга зберігається в Центральному державному історичному архіві України у Києві (далі – ЦДІАК)² і є рукописом великого формату на 379-ти аркушах. Щоправда, невелика частина аркушів, як-от арк. 155–160 зв., 174 зв.–176 зв., 193–198 зв., 182 зв., 352–366, 367 зв.–368 зв. та деякі інші є чистими. Майже вся книга списана двома чіткими почерками. Деякі документи вписувалися пізніше (у другій половині XVIII ст.) іншою рукою.

Часом трапляються помилки написання, хоча переважно вони потрапили в текст через помилки попередніх писців – творців оригіналів та копій (до творця копійної книги). На відміну від вже опублікованих нами книг, є чітка вказівка на час її створення. На самому початку рукопису значиться: “Копії кріпостей, грамот и купчих, имічіеся на всі маетности, грунта, мелници, двори монастирю лубенскому Мгарскому надание и купление. Списашася по приказу висоце в Бгу превелебнійшаго гспдна отца Георгия Кувічинского, намісника виш означенного мнстря Мгарского в року 1729-м месці декамрії”. Лише деякі документи наприкінці книги (арк. 346–351 зв.) були вписані в неї пізніше (не раніше листопада 1750 р.). Ще однією відмінністю цієї книги (тут вона може зрівнятися лише з копійною книгою Золотоверхого монастиря) є продуманість її структури і навіть наявність змісту (“Оглавление вещей в книзі сей обрїтающихся”). Тут подані назви документів згідно з поданими упорядником рубриками: “Фундуши”, “Універсали гетманские”, “Права

¹ Документальна спадщина Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря у Києві XVI–XVIII ст. – К., 2011; Документальна спадщина Свято-Преображенського Максаківського монастиря XVI–XVIII ст. – К., 2015; Документальна спадщина Свято-Михайлівського Видубицького монастиря в Києві XVII–XVIII ст. – К., 2017.

² ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127.

Пісковские”, “Права Ковжизские”, “Права Романковские”, “Права Лисогорские”, “Права Сліпородские и Воронинские”, “Записи Вовчанские”, “Записи Лучанские”, “Права на розные дворы”, “Права Лохвыцкие”, “Записы Снітинские”, “Права Березотоцкие”, “Записы Кремянские”, “Права Лубенские”, “Права Хицанские, Хелепцовские и Стриганские”, “Права Мошенские”, “Права Миргородские”, “Записы на Булатець, Терны и Вязовец”, “Записы на рыбные ловлі, которие на ріці Сулі”, “Записы Вулшанские”, “Права Селецкые”, “Права Тышковские”, “Грамоты царские”.

Найважливіші документи зібрані у 2-ій рубриці. Тут подані копії 81 гетьманських універсалів та листів, починаючи від Богдана Хмельницького і закінчуючи Іваном Скоропадським. Майже всі вони надруковані Іваном Бутичем в серії “Матеріали до Українського дипломатарію”³. Щоправда, з поля зору дослідника чомусь випали універсали (по одному документу) Богдана Хмельницького, Юрія Хмельницького, Павла Тетері, Івана Самойловича та Івана Мазепи. Цю прогалину ми ліквідуємо, публікуючи ці універсали на сторінках “Сіверянського літопису”. Оскільки том документації Івана Скоропадського лишається неопублікованим через брак коштів, то І. Бутичем були не охоплені 8 універсалів та листів Івана Скоропадського. Відзначимо, ряд універсалів полковників розсіяні по різних рубриках і теж не були враховані І. Бутичем. Ми вже почали публікацію документів “книги-архіву” Мгарського монастиря і зокрема надрукували документи рубрики “Права Романковские”⁴. Низку документів подано до друку в інші збірники, зокрема “Права Мошенские”, два універсали князя Яреми Вишневецького 1636 р. і 1648 р.

Копійні книги монастирів (“книги-архіви”) створювалися з важливою метою. Документи з їх складу (універсали, привілеї королів, князів, гетьманів, полковників, купчі, дарчі, заповіти тощо) підтверджували майнові права монастирів і тому зберігалася особливо дбайливо, бо служили надійним аргументом у суді в разі можливих чийхось претензій на маєтності. Дарчі, купчі й заповіти засвідчують, що монастирі здобували більшість своїх маєтностей не тільки цілком легально, але й чесно, бо отримували їх від віруючих як пожертви (як подяку за молитви за здоров’я, за спомин душ). Це йде врозріз з поширеним у радянській історіографії стереотипним уявленням про монастирі як центри мракобісся, здириництва й наживи.

Перейдімо до аналізу документів книги. Її, як і дану публікацію, відкриває фундуш княгині Раїни Вишневецької, рідної сестри св. Петра Могили, від 28 (18) січня 1619 р. Тут подано точну дату початків обителі. У літературі існує чомусь дві точки зору щодо початків Мгарського монастиря, називають 1624 та 1619 рр.⁵. І треба визнати, дата 1619 підтверджується

³ Універсали Богдана Хмельницького 1648–1657. – К., 1998; Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657–1687). – К.; Львів, 2004; Універсали Івана Мазепи (1687–1709). – К.; Львів, 2002. – Ч. I; К.; Львів, 2006. – Ч. II.

⁴ Мицик Ю. З історії Кодака та його околиць // Український археографічний щорічник. Нова серія. – К., 2016. – Вип. 19/20. – С. 424–429. Тут були опубліковані нами і два з названих документів Івана Скоропадського.

⁵ Полтавщина: Енциклопедичний довідник. – К., 1992. – С. 526. Але Сергій Білокінь однозначно вважає, що цей монастир було засновано у січні 1619 р., і має цілковиту

документально. Більше того, фундуш княгині Раїни дає підстави віднести його початки до більш раннього часу, а 1619 р. – це рік відродження обителі. Адже у ньому говориться, що на горі, де вона планувала поставити обитель, “знат слише бивал колис и мнстр”. Це “колись” слід, очевидно, віднести до XV ст., а може, й добатієвських часів. Далі подаємо частину інших універсалів-привілеїв князів Вишневецьких, що містяться в копійній книзі. Насамперед це два універсали 1622 і 1627 рр. (№ 2, 3), який видав князь Костянтин Костянтинович Вишневецький, двоюрідний брат Михайла Вишневецького (чоловіка Раїни). Він розвиває положення фундушу Раїни і на прохання лубенських міщан розпочинає безпосереднє будівництво обителі. Неясно тільки, з якого саме міста було видано цей документ. У ньому чітко зазначено, що це “w Aleksandrowie”. Але такого міста (містечка) чи села немає на території Полтавщини, зате маємо аж шість Олександрівок! Сказати, яку треба тут мати на увазі, на 100% неможливо. На наш погляд, це с. Олександрівка Михнівської сільради Лубенського району. До цього універсалу-привілею прилягає випис 1628 р. з олександрівських міських книг, який містить купчу. Згідно з нею олександрівський міщанин М. Дерев’янченко продавав свій сад та город єпископу Ісаї Копинському (для Мгарського монастиря) (№ 4). Подаємо і 4 універсали (№ 5, 6, 7, 8) сумнозвісного Яреми Вишневецького, сина Раїни. Хоча він прийняв католицизм і спольщився, придушував повстання українського народу, але з меркантильних міркувань та з пошани до пам’яті померлої православної матері надавав певну підтримку обителі (млин, сади й сіножаті). У 1636 р. він надав Федорові Прокурненку землю під пасіку (№ 5), яка, очевидно, потім стала власністю монастиря. Такі документи теж вписувалися у копійну книгу. У цій же рубриці чомусь подано заповіт полтавця Федора Пантелеймоновича (№ 9), який передавав Мгарському монастиреві свою пасіку, гроші та ін.

Далі йдуть документи з рубрики “Права Лисогорские”. Спочатку локалізуємо цей населений пункт, який не значиться в довідниках. Із купчої 1667 р. (№ 11) випливає, що під цією горою стояв монастирський двір “терновский”, тобто в с. Терни. Це село нині підпорядковано сучасній Михнівській сільраді Лубенського району, а Лиса гора – це узвишшя, на котрому стоїть монастир. Згадується тут і село В’язовець (В’язівок), яке нині – у тій же Михнівській сільраді. Згадується й ім’я ігумена обителі о. Калиста Балицького, й імена тодішньої міської верхівки Лубен.

Першим з документів цієї рубрики йде дарча 1660 р. подружжя з Лубен (Юрій та Марія Русиновичі), які дарували монастиреві свій млин на Сулі (№ 10). Цікаво вже те, що подружжя мало таке ж прізвище, як і ігумен обителі, й були швидше за все його батьками. Відзначимо, що ігумен о. Маркарій Русинович, котрий успішно керував обителлю в останній третині XVII ст., завдяки чому вона стала одним з найважливіших духовних центрів

рацію (Білокінь С. Мгарський Лубенський Спасо-Преображенський монастир // Енциклопедія історії України. – К., 2009. – Т. 6. – С. 567–568). До речі, “Історія міст і сіл УРСР: (Полтавська область)” (К., 1967) на с. 563 чомусь подає як факт недостовірну звістку про заснування у 1601 р. у Мгарському лісі ігуменом Галом (!) Мгарського православного монастиря.

Лівобережної Гетьманщини, був сином Юрія Русиновича, померлого після 11 (1) грудня 1668 р. За заслуги перед князем Яремою Вишневецьким та його дружиною Гризельдою (мабуть, під час втечі у 1648 р.) Юрію було дано вексель на велику суму грошей, а також села під Мошнами, які належали Русиновичам понад 100 років. Хоча Юрій слугував панам-католикам, але сам був православним і у заповіті передав частину грошей Мгарському православному монастиреві, де його син Макарій був ченцем ще до 1668 р. О. Макарія документи 1688 р. згадують як померлого. Ще один Русинович – Полієвкт, родич Юрія (можливо, син) теж був ченцем цього ж монастиря і згадувався під 1671 р. У наступних двох документах-виписах, що містять купчі 1681 і 1682 рр. (№ 9, 10) зазначено імена не лише міської, але й полкової верхівки Лубен. Насамперед вкажемо, що в них фіксується як лубенський городовий отаман Гарасим Ілленко, котрого не знаходимо у найновіших довідниках⁶. Уточнюється каденція й лубенського полкового писаря Леонтія Василевича, яку досі визначали приблизно 1678 і 1682 рр. Випис-купча 1682 р. (№ 13) вперше фіксує Андрія Якововича, обозного полку Лубенського, як лубенського наказного полковника. Документ цікавий і тим, що згадує міщанина Івана Кулябку – протопласта відомого роду Кулябок, з котрого у XVIII ст. вийшло вісім вихованців Києво-Могилянської академії, в т. ч. один єпископ. Під № 14 подано універсал 1690 р. лубенського полковника Леонтія Свічки. Його було видано у розвиток універсалу обителі гетьмана Івана Мазепи від 8.04. (28.03).1699 р.⁷ Тут згадано села Шершнівку й Сньківці. Обидва села розташовані нині на території Лубенського р-ну відповідно за 122 і близько 20-ти км від Лубен. Про Шершнівку “Історія міст та сіл УРСР (Полтавська область)” згадує дуже коротко й неточно. Хоча відзначається, що село було засновано у XVI ст., тут же сказано: “Документально вперше засвідчене у складі Лубенського полку 24 березня 1709 року”⁸. Але ж купча згадує це село у 1690 році! Про Сньківці згадано тільки, що воно підпорядковується Біївській сільраді. Таких помилок в “Історії...” дуже багато, і особливо сповнена ними та частина нарисів, де йдеться про козацькі часи. Універсал же полковника Свічки є незанимаючим, і його публікація доповнить “Український дипломатарій”. У додатках подаємо ще два універсали (полковників Григорія Гамалії 1687 р. та згаданого Л. Свічки 1688 р.). У копійній книзі тут наводиться ще універсал лубенського полковника Максима Ілляшенка 1680 р. про заборону ловити рибу у володіннях Мгарського монастиря, але він був надрукований І. Бутичем за цим списком⁹. Ці два універсали дещо розвивають положення універсалу Ілляшенка і стверджують права обителі на риболовні місця.

Далі подаємо документи лохвицької групи (їх всього чотири, два з них датовані останньою третьою XVII ст., а два – першою третьою XVIII ст.). Небагато, якщо зважити на те, що Лохвиця була помітним сотенним центром

⁶ *Кривошея В.* Українська козацька старшина. – К., 2005. – Ч. 1. – С. 107.

⁷ Універсали Івана Мазепи (1687–1709). – Ч. II. – № 186.

⁸ Історія міст та сіл УРСР: (Полтавська область). – С. 606.

⁹ Універсали українських гетьманів від Івана Виговського... – С. 883–884.

Лубенського полку, про що зокрема свідчить її ратушна книга XVII ст.¹⁰. Але ці документи є не знаними досі і дозволяють трохи доповнити її й Мгарського монастиря історію. У першому документі – купчій 1677 р. (№ 15) йдеться про цікавий епізод – продаж у Лохвиці двору колишнього правобережного гетьмана Михайла Ханенка, який перейшов на лівий бік Дніпра у 1674 р. Можливо, тоді він придбав двір у Лохвиці, а його продаж був пов'язаний ймовірно, з арештом. Ханенко перебував у батуринській тюрмі, і, здається, не випадковим було те, що його інтереси щодо продажу лохвицького двору представляв Василь Скіндер “з Батурина”. Ймовірно, він був родичем чернігівського писаря середини XVII ст. Івана Скіндера. Лохвицьким сотником названо Андрія Гамалію, тим часом як досі його каденцію обмежували 1678–1680 рр. (він був і генеральним осавулом у 1687–1699 рр.). Те саме стосується й городового отамана Івана Куцкевича, каденцію якого відносили під сумнівом до 1679 р. і про якого відомо, що у 1678 р. він був лохвицьким сотником¹¹. У дарчій Михайла Гамалії Мгарському монастиреві на лохвицьку луку (№ 16) він згаданий без вказівки на посади (лохвицький сотник у 1690–1693 рр., генеральний бунчужний у 1701–1703 рр., генеральний хорунжий у 1701–1707 рр., генеральний осавул у 1707–1709 рр.). Це, на нашу думку, свідчить, що дарчу було написано у 80-х роках XVII ст. У ній згадано й сина Михайла – Івана, який пізніше став лохвицьким сотником (у 1721–1727 рр.). У документах лохвицької рубрики XVIII ст. першим йде заповіт 1710 р. Марії Гамалії (№ 17). Остання була дружиною Григорія Гамалії (помер бездітним у 1702 р.), який обіймав посади пирятинського сотника (1668), полковника лубенського (1664–1666, 1668–1670, 1687), паволоцького (1672–1673), правобережного генерального осавула (1674). Вона померла у 1714 р. і ще в 1702 р. подарувала Святецьку греблю в Лохвиці Мгарському монастиреві, а заповітом 1710 р. віддавала йому ж частину своїх маєтностей. У цьому заповіті згаданий як ігумен Мгарського монастиря Філарет Кошачковський. Можливо, він доводиться ріднею уставнику Межигірського (до 1717 р.) та Підгорецького монастирів (1717–1720) літописцю Іллі Кошачковському¹². Купча 1727 р. (№ 18) стосувалася продажу лохвицьким мешканцем Кіндратом Таньчиком луки Мгарському монастиреві. Вона цікава хоча б тим, що згадує як городового отамана Івана Бузинського, тим часом як досі каденцію останнього датували 1705 і 1726 роками. Вказані й імена вїтїв, писаря та бурмистрів Лохвиці у 1727 р.

Урешті підходимо до останньої рубрики даної публікації: “Права Снітинские”. Сьогодні Снітин це невелике село за 29 км від Лубен, хоча свого часу він був добре знаний. Заснований у XII ст., Снітин став у козацькі часи сотенним містечком, згодом однією з маєтностей знаменитого охочекомонного полковника Іллі Новицького, керівника прикордонної служби на південних

¹⁰ Лохвицька ратушна книга другої половини XVII ст. – К., 1986. Тут вміщено понад 200 документів.

¹¹ *Кривошея В.* Українська козацька старшина. – С. 234. В. Модзалевський дещо інакше датував каденцію Андрія Гамалії як лохвицького сотника: 1679–1687 рр. (*Модзалевский В.* Малороссийский родословник. – К., 1908. – Т. 1. – С. 239).

¹² *Мыцък Ю.* Украинские летописи XVII века. – Днепропетровск, 1978. – С. 35.

рубежах Гетьманщини. На жаль, “Історія міст і сіл УРСР” ні словом (!) не згадує про козацькі часи цього села¹³. Тут подано всі 5 документів даної рубрики. У першому з них, 1668 р. (№ 19), міститься купча, в якій у складі міської верхівки названо імена не відомих досі наказного городского отамана Олифира Коробченка, козацького писаря Івана Птицького, а також мгарського ігумена о. Каліста Балицького. У наступній купчій 1673 р. (№ 20) згадується інший городовий отаман (Антон Савченко) та мгарський намісник Іпатій Горбаневський. У другій купчій того ж року (№ 21) вказані невідомі сотник Кіндрат Козуб та городовий отаман Пригода, якими відкриваються списки снітинських дигнітаріїв. У купчій 1688 р. (№ 22) названий як товариш Лохвицької сотні Дем’ян Андрійович Виприск, сотник цієї сотні у 1665 р. і житель Лохвиці, який, видно, був сином городского отамана й сотника 50-х років XVII ст. Андрія Виприска. Згадується як сотник й Кирик Якимович, а такого сотника не знаходимо у списках. Як городского отамана названо тут Мартиненка, хоча списки згадують в цей час лише Адамовича. Врешті в останньому документі (№ 23) – купчій 1712 р. – йдеться про обмін сіножатями з Мгарським монастирем, причому згадується як ігумен останнього о. Філарет Кошкаковський.

У додатках, крім вищезгаданих, вміщено купчу 1654 р. з рубрики “Права Сліпородские и Воронинские”. Вона цікава вже тим, що в ній згадано невідому В’язоцьку сотню Лубенського полку. На території сучасної Полтавщини існує чотири населених пункти з такою назвою. Один з них (В’язівка) перебуває у складі Михнівської сільради Лубенського району. Сьогодні це маленьке село, але в минулому воно було сотенним центром, хоча й недовговічним. Очолював цю сотню Дмитро Кулябченко, якого не знають дослідники генеалогії козацтва. Видно, саме він був протопластом старшинського роду Кулябок, котрий дав низку помітних діячів Гетьманщини. Досі було відомо як про першого з Кулябок тільки про Івана, лубенського міщанина¹⁴. Згадано й лубенського сотника Якіма Устименка. Це, очевидно, той самий Устименко, котрого Модзалевський називає Яковом¹⁵.

Таким чином, наведені документи подають цінні свідчення про деякі міста Полтавщини, їхні органи міського самоврядування і полково-сотенний устрій. Вони дають змогу також краще уявити економічне становище Мгарського монастиря.

ДОКУМЕНТИ

№ 1

1619, січня 28 (18). Вишневець. –
Фундуш княгині Раїни Вишневецької (Могілянки)

Лист от Раїни Могілянки Михайлової Коробутової, княжни Вишневецької, видани на місце к збудованю мнстря, на леси, на млини Олшанские и на самих Олшанских подданих, котрий слово в слово так в ся мает:

¹³ Історія міст та сіл УРСР: (Полтавська область). – С. 605.

¹⁴ Модзалевський В. Малоросійський родословник. – К., 1910. – Т. 2. – С. 609.

¹⁵ Там само. – К., 1914. – Т. 4. – С. 565.

Раїна Могилянка Михайлова Коробутова, княжна Вишневецкая, старостина овруцкая.

Ознаймує тим листом моїм, кому о том відати належало, ннішним и напотом будучим, иж я с повиности моеї христіянскої помячи (!) теж волю и предсезяте славное памяти милаго малжонка моего княжате Михайла Вишневецкого, именем его власним позволилам и тим листом моїм позволяю фундовати монастир за Лубнями, от Лубен полмили у лісі Мгарском на горі, где пред тим бивала пасіка, а знат слише бивал колис и мнстр и поручилам тое містце ве владзу и вшелякое справоване гспдну отцу Исаїї, игумену густинскому и подгорскому, которому и во всей маетности моеї задніпрскої вес [у]ряд и справу дховную злицилам, тепер в початку дерево, будование старого замку, которое ся зийдет до містца стога дарую, млинки обадва, нижний и вишний, под тоєю горою на річці Олшанці, с подданими на том же ґрунті мешкаючими, придаю и ґрунт до него, так назначаю от Олшанки річки вдолж до другой річки Мгара, з обіма берегами тих речок, а вшир от Ложичини луки, з лісом и со всею околичностю тоєї луки до Сули ріки. А иж маю відомост, же до паханя хліба той ґрунт есть тісний. Теды волно будет монастыреви пахати хліба и сіна косит и до самого Удая реки. Которий то Удай там слыше неподалеку того кґрунту идет и чоґо колвек напотым до містца стога на уфундоване и розширене хвалы Бжой будет потреба охотне и ласкаво ставитися обіцую, а тепер тот ґрунт зо всею околичностю и зо всіми пожитками в чим бы колвек пожиток себї міти могли, на монастыр на хвалу Бжию офірую и вічними часи дарую. Которого то кґрунту мают уживати спокійне, ненарушне без вшелякой у (!) перешкоды так от старостов, арендаров и подданных нших, волно им будет будовати и млыны ку пожиткові своему в тим же ґрунті, от нас назначоном, и вшелякий пожиток себї привлащати и примножати в чим бы колвек найпожитечні себї міти могли. А то учинилам так для збавеня дши моеї яко и для вічної памяти и отпушення гріхов зешлого с того світа ксионженца Михайла Вишневецкого, милого малжонка моего, абы так за дшу его, яко и за нас и потомки нши, на том містцу молба до Гда Бга завше безпрестани отпавлятися могла, поручилам тот ґрунт на фундованя мнстра вишмененному Густинский и Ладинский, так же на уфундоване и розмноженя хвалы Бжой, жития законного иноческого старожитной релії греческой восточного православия злецилам, абы он моґл старанием своім все доброе в маетностех нших задніпрских, так христіянских дшам, яко и славі дому ншому справовати и вшелякий порадок вести и даю то оному до живота его, если бы теж он люд сам хотіл оставити, любо яким же колвек способом міли тие монастыри от него отіти. Теды его кошт власний наклад, штоколвек он наложит, жадних браня ему пожитков не виготовляючи и не вытручаючи увесь наклад его и кошт, который колвек за стараня его бы был от мала и до велика и до намнійшой речи гинути не мает, так от нас самих, яко и потомков нших и кому колвек бы тие містца стие в напотомный час остатися міли, если бы теж яким же колвек обычаем міл быти от кого в тим уквивжений, теды доходити своґо накладу и кошту правним способом моць даем, все тое тим листом ншим тепер и в напотомние часы по нас будучим варуем, абы оному жадной кривды и утраты яко дховной особы бгомолцы ншему не было ни от кого и по смерти своей кому он вмїсто себе знаючи яко дховной особї побожной в справованіе тие стие містца злецит важно и твердо быт мает, даем ему то ве владзу и моць, кдыж он тим всім мнстром фундатором, початком и строителем есть и хто бы колвек тую фундацію ншу нарушати и касовати в напотомние часы міл або одиймовати, що мы раз надали

або на старожитную блгочестивую восточнаго православия віру наступовати и отміняти, теды нехай будет на нем клятва стих отц 300 и 18, иже в Никеї, и розсудится со мною пред маестатом Бжим. А для ліпшой віры, ваги и ствержения даю той мой лист с притисненем печати и с подписом руки моеї.

Писан у Вишневцу року 1619 мця януария 18 дня.

У подлинного листу тако подписано: рукою власною.

Да у того ж подлинного листу полскою литерою подтверждение таково иміється.

Подтвержам тен лист Иеремий Михал Корибут, ксионже на Вишневцу, з тож кондицією абы того вшисткего з наданя славней памечи наймилшей матки моеї ойцовие Мгарци заживали, яко то в тим наданим им фундушу подано без жадней прешкоды так от слуг моих, яко старостов и подданных наших чего и повторе ва-руеми.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 1–3. Тогочасна копія. Внизу документа намальовано два кола, всередині яких відповідно написано: “місто печати ксенжной” та “місто печати ксонженця Иеремя, сна еї”.

№ 2

1622, вересня 15. Олександрів. – Універсал-привілей князя Костянтина Вишневецького

Constanti Koribut książę Wisznioweckie, starosta czerkaski.

Wiadomo czynie tym listem moim, iż co sławnej pamięci ksźna jej mość Wiszniowecka, bratowa moja, dała była na wychowanie i wyżywienie ojcu Isaju, episkopowi i archimandritowi monastera Hustyńskiego, we młynie Wałkowskim w Priłuce dwie koła, теды ja за за́даніем прерзечzoneго ojca I[s]aje, w odmiane tych koł we młynie Wałkowskim daje do używania manasterzowi nowe, pod Łubniami będączemu, młynek ze dwiema kołmi wyżej na rzece Ołszańce, którego ma zażywać spokojnie ten monaster bez żadnej przeszkody arendarza mego łubieńskiego. Do tego też z łaski mojejznaczam z arendy łubieńskiej temuż ojcowi Isai na każdy rok złotych trzydzieści polskich, a on już niema żadnego wstępu mieć do młyna na Wałkach, w Przełuce będącego. Na co daje ten list moj z podpisem ręki mojej własnej i przyciśnieniem pieczęci.

Datt w Aleksandrowie d. 15 septem[bris] a[nn]o 1622.

D. 8 marti a[nn]o 1624 podług roskazania ks. je. m., pana naszego mościwego, futor Mharski z poddanemi, co na tym gruncie siedzą, jego m. ojcu Isaemu, episkopowi archimandritowi do possessii puszciami.

Ja też względem tych poddanych mharskich i co na tym gruncie podle Mhyka (?) manasterskiego mieszkają, ustępuję złotych 30, które mam z łaski ks. jeg. m. na arzędze łubieńskiej.

Kalinowski Andrzej.

Jan Goszkowski.

Jsaja Kopiński episkop, ręką własną.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 58 зв. Тогочасна копія. Тексту документа передує запис копіїста: “Запис даний от княжати Константина Корибута Вишневецького на млин вишший олшанский”. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “miejsce pieczęci”.

№ 3

1627, вересня 15. Олександрів. – Універсал-привілей
князя Костянтина Вишневецького

Constanti Korybut, książe Wiszniowieckie, starosta czerkaski.

Wiadomo czynie tym pysaniem moim niniejszym i napotym będący, komu wiedzieć będzie potzeba, iż ja mając w opieczę swojej pozostałe potomki sławnej pamięci ksążecia jego mości niebożczyka Michała, brata mego, i majątności ich, a życząc aby nie tylko w prawach ich wymu i ubliżenia nie było i owszem przymnożenia zostawały, którże aby tem pochopnie i prędzej rozszerzały się od Boga i fały Jego początek, zacząc mi się zdało, przeto tedy jako opiekun przyrodzony za przyczyną i proźbą mieszczan moich lubieńskich pozwoliłem u (!) tem listem moim pozwałam zbudować i ufundować monaster ku rozmnożeniu fali Bożej religiej greckiej nad rzeczką Sulą, między Mhareм rzecką a Olszanką, drugą rzeczką, za Lubniami puł mili ojcu Isaji, episkopowi i archimandrytowi monastyrzow, w majątnościach zadnieprskich będących. Do którzego grunt, między temi rzeczkami będący, przydałem z wolnim używaniem i ze wszystkimi pożytkami według potrzeby do żywności monasterzowi należącej wzdłuż od Olszanki, rzeczki, do Mharu, drugiej rzeczki, wszыр od łąki, nazwanej Łożeckiej, do Суły. Wolno jem swoim kosztem i młynek, gdzie в tymże gruncie mieście upatszywszy, zbudować ku pożytku swemu з tą jednak kondycią, aby ten monastyr żadnej szkody i ujmu nad to в gruntach używania, пасiekach i inszych pożytkach poddanych nie przенosił. Czego według tego nadania mego ma zażywać spokojnie nienarusznie według upodobania swego, преречезony ojciec Isa-ja bez żadnej przeszkody tak ode mnie, jako i po mnie będących. A dla pewniejszej wagi listu mego ręką swą podpisałem się i pieczęcъ przyciśnąć rozkazałem.

Działo się в А Aleksandrowie a[nn]o 1627 d. 15 septem[bris].

Konstantij, książe Wiszniowiecki Korybut.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 59 зв. – 60. Тогочасна копія. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “miejsce pieczęci”.

№ 4

1628, серпня 26 (16). Олександрів. – Випис з олександрівських міських книг

Випис з книг міських александровских року Гспдня 1628 августа 16 д.

Пре до мною Федором Луневичем, войтом александровским, при битности нашой на той час при мні Ничипора Кудренка, Федора Печеника, Лапка Зубкевича, бурмистров, Никифора Луневича, міщанина, ставши Матюша Дервянченко, будучи здорови на тілі и на умислу, зознал явне и доброволно к записаню до книг в том слові, иж продал сад свой власний отчизний, лежачий на селі Мгару, з дровом и зо всяким огородом и так, яко сие нні в собі мае его млсти отцу Исаию Копинскому, епископу и намісникові, ему самому на вічніе часи. Позволяется ему уживат, продат, отдать, дароват, и на якийко лвек пожиток свой наилучший оборотит, о що я сам, жона, діти, кривніи и повинни мої жадной справи до того саду и до его млсти отца епископа вічними часи. Что ми, уряд, слышачи то доброволное зознате Матюши Дервянченка, до кни записати казали. З которого запису и той випис его млсти отцу епископові видат розказали з печатю міскою.

Писан в Александрові року и дня виш менованого.

В подлинного випису тако подписано:

Павел Грубка, писар міський александровский, m[anu] p[ro]ria].

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 4 зв.–5. Тогочасна копія. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати міскої александровской”. Запис

копіїста перед текстом документа: “Перевод з виписи з книг міських александровских данной, за печатю и за подписом руки писара міського на сад з дровом и зо всяким ограждением бывшим пред сим Матуши Деревянченка, которая переведена слово от слова так”.

№ 5

*1636, червня 4 (травня 25). Лубни. – Універсал
князя Яреми Вишневецького*

Иереми Михал Корибут, ксионже на Вишниовцу.

Чиню відомо тим листом моим, иж за прозбою Федора Проскурненка далем ему островок на пасіку между озерами, которого волно ему заживат без вшеляких прешкод. На що для певности и віри ліпшой той мой лист рукою власною подписалем и печат притисут всказалем.

Дан в Лубнях числа 25 мая 1636.

В подлинной кріпости закріпа такова иміється.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 5. Тогочасна копія. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати ксионженской”. Запис копіїста перед текстом документа: “Перевод з данной кріпости от ксионжа Иереми Михала Корибута Федору Проскурненку на островок на пасіку меж озерами”.

№ 6

*1644, січня 10. Лохвиця. – Універсал-привілей
князя Яреми Вишневецького*

Jeremi Michał Korybut książę na Wiszniowcu.

Wiadomo czynie tym listem moim, że ojcom monasteru Mharskiego religii greckiej podałem i podaję młyn niżny Olszański do używania na potomne czasy. W czym żadnej nie będę mieć przeszkody, na co dla pamięci wszelkiej ręką mą podpisuję i pieczęć przescisniona.

Dan w Łochwicy d. 10 januaia 1644.

Ręką swą.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 58. Тогочасна копія. Тексту документа передуює запис копіїста: “Лист от княжати Вишневецкого на млин олшанский нижний”. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “miejsce pieczęci”.

№ 7

*30-ті роки XVII ст. – Універсал-привілей
князя Яреми Вишневецького*

Jeremi Michał Koribut książę Wiszniowiecke.

Wiadomo czynie komu by o tym wiedzieć należało, iż ja mając wzgląd na ustawiczne bogomoddstwa za zdrowie moje wielebnych ojców, w monastyrze Mharskim pod Łubniami mieszkających, przywracam im sady i sianożęci, nazywające Kaszyną Łuką, im zdawna należące tak ci, którzy antecessorowie ich, tudzież i oni sami rękoma swemi szczepili, rozrabiali, jako i te, które oni za pieniądze monastyrskie do cerkwie Bożej przykupowali we wsi mojej Mharze zostające, niż w nich sobie, ani namiestnikowi memu nie zostawiając, daje. Które to sady i sianożęci zaraz pomienioni i ojcowie jako swoje mają i powinni będą grodzić, szczepić, rozrabiać i fundować, także pożytki w nich zbierać, a co się tknie dworku tam wienbarze (?) korącego (?) rękomo ich budowanego i tej samej wsi Mharzu to dalibóg do dalszego czasu sobie zachowuję, a osobliwie do zwrócenia się sługi mego, pana Mińkowskiego, z Lublina z tych przyczyn i zem to był temu

З документації Мгарського монастиря XVII–XVIII століть...

sludze memu, panu Mińkowskiemu, conferował i bez bytności jego nie zda mi się ojcom oddam.

Ręką własną.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 59. Тогочасна копія. Тексту документа передусе запис копіїста: “Лист от княжати Иеремія Корибута Вишневецкого на сади и Кашину поляну данный”. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “miejsce pieczęci”.

№ 8

*1636 р. (?). Лубни (?). – Універсал
князя Яреми Вишневецького*

Иереми Михал Корибут, ксионже на Вишнiovцу.

Відомо чиню тим листом моим, иж Иван Павленко, мелник, подданий мой, з футора Тишков усмотріл місце способное на будоване млина на реці Удаї нижей млинов міских, а вишше Березотоцких на Тишках. Которому позволяю греблю по-радно висипат и млин на той же реці помяненной ку пожиткові моему поставит о кол чотирох мучних, двох ступних и фолюшовый едний, яко сам подиймується збудоват. До чого подданий тамошній іміют ему быт помошними. По которого млина збудовану и спораженю зошлю слуг своїх, которий скоро узнают, иж той млин есть потребны и ку пожиткові моему поставлены без перешкоды вышших и нижчих млинов, тогда ему за каждое коло ведлуг звичаю млинского по двісти коп назначаю. А если бы то міло быт з шкодою инших млинов, тогда той млин знесть, а той мелник сто коп вины до скарбу моего отдад повинен будет. А для ліпшой певности и ваги даю той лист мой рукою моею подписавши до кого и печат притиснут росказалем.

У подлинной кріпости подпис руки тако.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 5 зв.–6. Тогочасна копія. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати ксионженской”. Запис копіїста перед текстом документа: “Перевод з листу Иереми Михала Корибута, ксионжи Вишневецкого, данного мелнику Ивану Павленку на строение млина нижей міской греблі”.

№ 9

*1647 р., травня 16. Полтава. – Заповіт
Касяна Пантелеймоновича*

W imie Ojca, Syna i Ducha Świętego. Amen.

A iż wszystkie rzeczy w tym świecie odmianam podlegają, owszem i ja człowiek, którego Pan Bóg na obraz Swój stworzył, dekretem go śmiercią obłożył i żadnego człowieka nie masz, aby nie oglądał śmierci. Zaczynam i ja, ubogy i niegodny służebnik Boży Kasian Pantelejmonowicz, obywatel miasta Połtawy, upatrując ostatniego kresu żywota mego, którego jako szczerzy chreścianin życząc sobie szczęśliwie dokonać, rozporządzam ubostwieczką moje, które pracą moją nabył cnotliwie, żonie mojej imieniem Anastasyjej nic nie zostawując z ubostwa mego, ani dzieciakom tak moim, jako i jej, ani żadnym przyjaciółom, ani moim, ani jej, tylko wszystko od wiela do mała іте mam przy sobie i przy małżące i cokołwiek dalej, co będę miał, to wszystko odpisuje i przy tym ubostwie moim i samego siebie z żoną moją zapisuje to wszystko monasterzowi Mharskiemu pod Łubniami świętego Spasa, ojcu ihumenowi i wszystkim braci pod opiekie samego siebie i z żoną moją poddaję i zapisuje wiecznymi czasami. A mienowicie pasiekę moję własną, która stoi położeniem na Orskie nad Rudnym w rodze od Swinkówki, zo bcołami іте ich być może, z miodem i ze wszystkimi posudkami od wiela do mała. Gotowizny gotowych pieniędzy złotych siedmdziesiąt, samopałów trzy, kazanów trzy i panwa (?), to wszystko

tym testamentem dobrej woli mojej z żoną moją waruję i bronie od wszystkich przyjaciół moich, którzy po śmierci naszej żadnego namniejszego przetestu mieć nie będą. Ale zaraz po śmierci mojej lubo żony mojej powinni będą ojcowie przy tym testamencie moim aboc i za żywać mego odobrać i w possessię swoje wziąć i na pożytek swój obrócić jako chcié. A mnie i żonę moję po śmierci naszej pochować i Pana Boga prosić, jako zwyczaj ich nabożny zakonniczy może. A kto by miał i śmiał ten testament ostatniej woli mojej zbijać, kasować, przeczyć, wzywam żalosnym wołaniem ducha mego na takowego pomściciela Boga i pozywam przed Straszliwy Sąd Pański i okładam na takowego kłątwe świętych ojców trzysta i ośmnaście, którzy są w Nikiej. Do tego testamenta mego użyłem ludzi zacnych do przyłożenia pieczęci i podpisania rąk.

Działo się w Połtawie anno 1647 miesiąca maja 16.

Malisz, wojt połtawski. Iwan Zuk. Fedor Bucky. Radko Kramar. Adam Sokolsky, pisarz połtawski.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 66 зв.–67. Тогочасна копія. Тексту документа передуге запис копіїста: “Тестамент Касияна Пантелеймоновича обывателя полтавского”. Внизу документа намальовані два кола, всередині яких написано: “miasto pieczęci”.

№ 10

1660, червня 5 (травня 26). Мгарський монастир. – Дарча

Юрия Русівича (!) надане містца на млин под Лисою горою.

Я, Юрий Русінович, и я, Мария Белковичовна Русіновичова, малжонкове, обывателеві лубенские, відомо чинимо кому бы о том відати належало, жесмо дали, даровали, вічне пустили на мнастр Стго Спса Мгарский лубенский місце млина ншого, под Лисою горою лежачое, нам вічне служачое и належитое, на греблі на ріці Сулі на будоване млина, через войну знесеного и з ґрунту спаленого. В котором млині кол дві било мучних, третее ступное, из фалюшами за суму певную зол[отих] пятсот, от небощчика Мисковского нам проданого на вічност. Теди мы, виш менованние малжонкове, даемо в вічност мнастиреви Мгарскому, пусчаемо,отдаляючи от того потомков и крєвних своїх. На котором вишей менованном містцу законникові мгарские млин слушний порядний кол три, дві мучних, третее ступное из фалюшами, виставити повинни. А скоро Пн Бг даст пожиток с того млина их власним коштом будуногося, также и зо всім збудованого и виставленого, теди оним законником мгарским част мелницкая третяя мірочка звичайная належати повинна, а мні и жоні моей мірочок дві ведлуг права мні и потомком моім служачого, належит и доходити нас мает.Що ствержаючи для ліпшой віри и певности помененним отцем мгарским даем тое писане нше з подписом руки и притисненем печати при людех добрих и віри годних нижей менованних.

Діялося в мнастирі Мгарском Стого Спса місця мая дня 26 року 1660.

В подлинном таков подпис:

Юрий Русінович, рука власна.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 90 зв. – 91. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати”.

№ 11

1667, березня 27 (17). Лубни. – Випис з лубенських міських книг, який містить у собі купчу

Випис з книг міських лубенских на два їзи, купленние от Дмитра и Хвеска Науменков под Лисою горою, где тепер дворе мнастирский терновский.

З документації Мгарського монастиря XVII–XVIII століть...

Випис з книг міських ратушу лубенського року Бжого тисяча шестсот шестдесят сегого марта семнадцатого дня з уряду ншого лубенського.

Пред мною, Василием Торовцем, войтом лубенским, и колегою моею моею Яремою Репаленком, Стефаном Луценком, Пилипом Танцовайлом, бурмистрами, и при нас на той час будучих з козацкой руки Семена Чарнишенка, Демяна Забарского, з міщан Мартина Денисенка и иных людей немало, постановившися пред нас очевисто Дмитро и Хвеско по отцу Науменки, оба брати рожоніи з Вязовця. Которие без жадного примусу, але доброволне признали ку запису сие слова, иж, мовит, міючи мы їзов два полову рибного на озері у Лисой гори поблизу прозиваемого цегельного містца, на котором на сей час мнастиря Мгарского дворе на поселитбі зостаєт, тие їзи продали превелебному гспдну отцу Калисту Балицкому, игумену Мгарского мнастиря, и братіи его за два талярі. От которой продажи ншой на вічност вирикаємся и перешкодою не маєм быти так мы самы, яко теж и по нас потомство нше. А помененним отцем мнастиря Мгарского волно яко свое купленое оние їзи с полову рибного заживати, любо продати, заміняти, кому хотячи даровати. На що для ліпшой віри и далей памяти мы, яко урад, то чувши доброволное зознаня, а звлаща на жаданя обоіх сторон, так продаючой, яко теж и купуючой, казалисмо до книг міських ратушу лубенського записат. З которих и запис сей екстрактом потребуючой стороні при вираженой печати міской и с подписом руки писарской зезволили дати року и дня виш писаного.

В подлинном таков запис:

Стефан Григориевич, писар міский лубенский.

ЦДДАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 91–91 зв. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати судової”.

№ 12

*1681, березня 17 (7). Лубни. – Випис з лубенських міських книг,
який містить у собі купчу*

Екстракт з книг міських лубенских на дві ставидла и двор Полоніевский з огородом, купленние от Гиркала.

Випис з книг міських ратушу лубенського року Бжого тисяча шестсот осмьдесят первого мсця марта сегого дня.

Перед нами, Максимом Иляшенком, полковником Войска его царского пресвітлого влчства Запорозкого лубенским, Андреем Яковычем, обозним полку Лубенского, Романом Радченком, сотником лубенским, Гарасимом Иленком, атаманом городовим, Юрием Кгаевским, войтом, Савою Зінченком, Яковом Петренком, бурмистрами маестрату лубенского, и при нас на тот час будучих всечестного отца Ивана, священника сто-Николского подолного, Ивана Кулябки и иных людей общих зацних было немало, персональне постановившися учтивий Иван Гиркаленко, обивател давний лубенский сознал ясне, явне и доброволне ку записаню до книг нших міських в тие слова мовячи:

Пне уряде, иж будучи я подешлий в літех, а помнячи на смерть, ні з якого примусу, але з доброй моей волі, дві ставидлі мої власние на Сулі ріці против Лисой гори на стародавней греблі с того из засулского краю з дворищем и огородом зостаючое, у Семена Полонієнка купленное, на которой греблі млин Полоніевский з футором зоставал. Тое все Полоніевское превелебному в Бгу его мл. гспдну отцу Макариєви Русановичови, игуменови святія обытели Мгарския, и всей братіи на

монастир помененний за спасение души своей, то ест за поминок и упис, у вічную им дарую и пускаю посессию. Тилко превелебний в Бгу отц игумен з братиею повинен дати и юж дали дітем моім на корм десят талярей. А тое обравши, юж я от тих двох ставидл (при которых и третое волно им будет поставити) вічне вирикаюся и не повинен буду так я сам, яко теж и потомки мої, то ест три снн Феско, Кирило и Андрус, тих ставидел двох и дворища з огородом у отцев законников мгарских упоминатися и грошей откладати, вічне себе и потомков моїх од тих ставидел и дворища помененного отдаляю. Але волно, повідае, превелебним в Бгу отцем мгарским на той греблі Лисогорской соорудивши, млин побудовати и спокойне вічне диспонувати, продати, дати, даровати и як хотіти ку належитому своему пожиткові обернути. При котором своем сознанию учтивий Иван Гиркало и могоричников, учтивих людей, до акту, меновите Евстафия Кгрималовича, Степана Синицкого и Грицка Черкаского, ставил и просил нас, уряду, абы его сознание до книг нших міских лубенских было активовано, якож на прозбу их обох сторон до акту принялисмо. А с книг тот екстракт з подписом руки писарской и притиснением печатий нших маестратовой потребуючої стороні з ратушу лубенского видалимо.

Писан в Лубнях.

В подлинном подпис таков:

Леонтий Василиевич, верховний писар сотні Лубенской рукою власною.

Семен Ященко, писар міский лубенский.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 91 зв. – 92 зв. Внизу документа намальовані чотири кола, всередині яких написано на трьох: “місто печати”, а на четвертому – “місто печати судової”.

№ 13

*1682, лютого 26 (15). – Лубни. – Випис з лубенських міських книг,
який містить у собі купчу*

Екстракт з ратушу лубенских виданный на дві ставидла, купление от Матюши Циганенка под Лисою горою.

Випис з книг міских ратушу лубенского року Бжого тысяча шестсот осімдесят второго мсця феврала пятогонадцят дня.

Перед нами, Андреем Якововичем, полковником наказним в Лубнях и обозним полку Лубенского, Романом Радченком, сотником лубенским, Гарасимом Иленком, атаманом городовим, Петром Андреевичем, войтом, Гаврилом Кунченком, Феодором Ладижинским, бурмистрами майстрату лубенского, персоналітер постановившия учтивий Матюша Циганенко, обывател и мещанин нш лубенский, сознал ясне, явне и доброволне, подаючи до акту книг нших міских лубенских, в тие слова мовячи:

Мсці пне уряде, иж продадем власние ставидла мої не пенни и никому не заведенние на Лисогорской лубенской греблі дві заставки от засулской стороны зостаючие, прозиваемие Кодинские, превелебному в Бгу гспдну отцу игуменови мгарскому з братиею и пну Ивану Кулябці, обывателєві лубенскому, за сумму золотих сто у вічную отцу игуменови и пну Кулябці посессию. От которых то, повіда, помененних ставидл лисогорских вічне вирикаюся и не повинен буду так я сам, жона моя и потомкове далние и близкие вічне тих ставидел у отца игумена мгарского и у Ивана Кулябки впоминатис и грошей откладат. Але волно, повідает, его мл. отцу игуменови мгарскому и пну Кулябці и их сукцессором там млини без

З документації Мгарського монастиря XVII–XVIII століть...

жадной перешкоди побудувавши, диспонувати, дати, продати и як хотіти ку найліпшому своєму пожиткови обернути. Которое то сознания казалисмо на прозбу обох сторон до книг нших міських лубенских активовати и приняти. А с книг тот екстракт з подписом руки писарской и з вираженем печатий, так нших, яко теж и маестратовой, з ратушу ншого лубенского потребующей стороні казалисмо видати.

Писан в Лубнях.

В подлинном таков подпис:

Леонтий Василичев, верховний писар сотні Лубенской рукою власною.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 92 зв. – 93. Внизу документа намальовані три кола, всередині яких написано на двох: “місто печати”, а на третьому – “місто печати маестратовой”.

№ 14

*1690, жовтня 17 (7). Пирятин. – Універсал
лубенського полковника Леонтія Свічки*

Пна полковника лубенского Леонтия Свічки універсал на греблю Лисогорскую, жебы Кулябки половину гатили, и жебы Шевшнювка и Енковці едно село половину монастирскую, а другую Кулябчину половину гатили.

Их црского пресвітлого влчества Войска Запорозкого лубенский полковник Леонтий Свічка.

Пну сотникові лубенскому, атаманові городовому з товариством и войтом з посполитими людми узичивши от Гсда Бга доброго здоровья, ознаймуем, иж показовал нам пречстний отц Ипатий Горбачевский, игумен мгарский, ясневелможного добродія его млсти пна гетмана виразний універсал. В котором потверждает млини о шести колах на ріці Сулі на греблі Лисогорской, позволяючи з них всі пожитки розміровие на обител стую отбирати, а особливе в направоване оной греблі может так з маетности чернецкой, яко и тих, якие п. Кулябці на той же греблі половину або част якую гатит привернули, жебы завше оние були готовими и неотмовними от тоей роботизни, як потреба укажет, знову зась за упрошенеем нас от прчстнаго гсдна отца игумена мгарского з братиею, позволяем Шершнювку або Енковці межи тими, якое едно село ціле помагало абы част греблі чернецкой гатити до тих же их подданих у помоч, а другое тож част Кулябчину повинни гатити и с тими вперед ему наданими селами тилко до гаченя, або волно им будет им совокупитися с пном Кулябкою гатити сполне и людми оними в потребу замишляти. На що и ми так ціле міти хочем и сим універсалом потверждаем, абы послушни були, конечно приказую. А для переезду всім потребного міскую греблю всею сотнею повинни неотмовно под час потреби гатити. О чом наменивши, Бгу вручаю.

З Перятина октоврия 7 1690 року.

В подлинном таков подпис:

Звиш менованный полковник лубенский.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 93–93 зв. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати полковой”. Запис на маргінесі: “зри позосталие права лисогорские лист 129”.

№ 15

*1677, грудня 20 (10). Лохвиця. – Выпис з лохвицьких міських книг,
який містить у собі купчу*

Екстракт з книг лофицких на двор от Михайла Ханенка купленние.

Выпис з книг меских лофицких уряду міського от Нароження Сна Бжого тысяча шестсот сімьдесят девятого мсця декаврия 10 дня.

На врадї ншом лохвицком пред нами Андреем Гамалиєм, сотником Войска его црского пресвітлого влчства Запорозского лохвицким, Иваном Куцкевичом, атаманом городовим, на местцу войтовом, Иваном Дзюкгавлом, приказним, Леском Сінником, Иваном Иченским и Леском Улізком, бурмистрами, и за упрошеннем при битности в Бзі превелебного его мил. гдна отца Иоанна Стефановича, протопопи лофицкого и лубенского, и многих особ зацних, на тот час будучих, міючи злецене учтивий пн. Стефан Свидерский, міщанин нш лофицкий, з притомностью посланного особы п. Василя Скиндера з Батурина, в диспозит (?) нижей описанних кгрунтов повірєнних, станувши очивисто, сознали явно, ясно и непримушоно ку записанню до книг меских лофицких, иж за изволением его млсти славного п. Михайла Ханенка, товариша Войска Запорозского, добродія и приятеля ншого, продалисмо двор з кгрунтом, сливет александровский небощиковский именовем его мил. п. Михайла Ханенка, его власний нікому ні в чом не пенний и не заведенний за сумму личбы литовской талярей сто грошей против церкви Бжой Всемлстивого Спаса з межи дворов от ринку п. Павла Ясилского лівой стороны, а з правой честного гспдна отца Федора Якимовича, пресвітера тоей же церкви, плецом от улицы до улицы скруз лежачий, в Бгу превелебному его млсти гдну отцу Макарию Русиновичу, игуменови Всемлстивого Спса, обьители стия Мгарския з братиею в вічность и юж се того двора вирикаем, а его млсти отцу игуменови из братиею волно тим домом, в місте Лофици именованним, вишей местцу лежачим яко хотіти диспоновати, дати, даровати, заміняти и на який же колвек пожиток свой обернути и просили нас обі стороны о записане и потвержене сим писанием. До чого ми схиливши, казалисмо до книг міських лофицких приняти и потребующей стороні екстракт видати.

В ратушу лофицком року и дня виш писаного.

Кирикгован з книгами, Кирил, писар лофицкий.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 176 зв. – 177. Внизу документа намальовано два кола, всередині яких написано відповідно: “місто печаты”, “місто печаты судовой”.

№ 16

80-ті роки XVII ст.(?). Лохвиця (?). – Дарча Михайла Гамалії на луку

Писание от пна Гамалії на лучку лофицкую.

Стороны лучки что превелебност вша до мене перед сим писала и через млсти отца намісника наказували, что як устне отцу наміснику говорилим, так и превелебности вшей извіствую, же то так рок бувший сотник косил оную в той цель, же оний продал наперед моего приказания Ивана, сна моего, жебы позволил оному огородити и викосити на его потребу. А тепер изволте превелебность вша оною владіти, котрую на вічность на обьитель стую дарую, дай Бже, превелебности вшей и всей о Хрсті братії щасливе оною пожитковати и за нас Бга молити.

Михаил Гамалія.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 178.

№ 17

1710, грудня 22 (11). Лохвиця (?). – Заповіт Марії Гамалії

Дховниця єї млсти пней Марії Василюевоі Григоріевоі Гамаліїноі, данная у вічність на греблю Грулювскую и на протчие грунта.

Во имя Отца и Сна и Стого Дха. Аминь.

Вшелякие річи писмом ствержение на том світі бивають в незабвені людском и навіки тривають, а которіе необваровани писмом, таковіє спливають з памяти людскоі и в забвение приходять. Теды и я, Мария Василюевна Григоріева Гамалііна, по мертвом пну малжонку милому пну моему, блгодарячи Наивишаго Творца, юж літ болей десятка, застаючи при вдовстві, живу зближаючиєся літа концу жития моего, а будучи при зуполной памяти и хочай же в немощном здравіі, уважаючи еднак и даби по смерти моеі значная як за милого мужа моего, так и за мою дшу памятка чинися, а не тилко тут в мирских церквах, але особливе ув обители стой Всемлстивого Спса мгарском лубенском. Которому мнстру значную частку з добрнших наменившє в сем моем доброволном тестаменті, легую впроч греблю Хрулювскую на реці Сулі з млинами и до того, що приналежит кгрунтов все от мала до велика подаю, сад, стоячий над Сулю под Христанувкою за всіми до его принадлежностями, до той же обители стой записую. Ку тому теж и тот грунт, прозвиском Бурки, що вж по смерти моего мужа и пна моего от слюза тогдишнего сотника сенецкого за копу мію, то и тот грунт, як в собі мієтся положення, и як записи врядовіє опівають, з тим то хуторцем, зовучим Слобудкою, той же обители стой в вічність пушчаю и тое наменяю, же як небожчик муж и милий мой пн тие то всі грунта не инакшим яким обычаем завладів, толко зо мною, яко вірною малжонкою своєю, за готовую копу з праці ншой нажитое, все от мала до велика покупил. На якіє то грунта так млини, луги, овошние сады, сінонокосние луки и записами врадовне при печатєх стверджено. Тие ж то записи при сем моем доброволном тестаменті впроважаючи, ув обител стую подаю. А то тепер властвующому отцу игумену Филарету Коцаковскому з братією до его рук звіраючи, абы юж по моеі смерти усіми тими, тут описанными, грунтами обитель стая, а нехто инший пожитковал и як небожчик муж и милий мой пн своїм муже умним писаним тестаментом легацію чинячи, нікому с покровних, тилко самой яко милому своєму приятелєві мні, жоні своєі, все у област подал и под кріпкою клятвою тое ствердил, щобым и я должностю моею по своєі волі, так же пред смертю яко хочачи так тестаментом спорадила и ты его добра нши по своєму хотінію, где наилучшей усмотрівши, остатним волі тестаментом спорадила. Еднак я, уваживши подлим своїм разсмотрением и положивши на сердцу попечение ку церквам Бжественним, а особливе стусуючиєся ку виразной волі небожчика мужа и милого пна моего, негде инде и нікому с покровних нших, тилко самой, як вишей положилося, обители стой Всемлстивому Спсу мнстру мгарскому лубенскому у вічне диспонуване пушчаючи, обвариваю, абы ніхто с покровних нших, близких и далеких, так самого отца игумена, як же и инших з братіі турбувати и до жадного права и суду потягати не важилєся под такою ж клятвою стыми отци, в Никєі вложенною. Що ся діяло в дому моем в сем року 1710 мєця декам[врия] 11 д.

Я, Мария Василюевна Григоріева Гамалііна, вмісто печатки власною моею рукою крстное знамение покладаю.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 178–179. Внизу документа намальованє коло, всередині якого написано: “місто печаты мужа єї”.

№ 18

*1727, березня 27 (16). Лохвиця. – Выпис з лохвицьких міських книг,
який містить у собі купчу*

Запис на лужок куплений в поміжника Кондрата Танчика, жителя лофицького. Року тисяча шестсот сімьсот двадцят сегого марта шестнадцятого дня.

На уряді ншом лохвицьком пред нами, нижей подписавшимися, ставши Кондрат Танчик, житель лофицький, чинил свою оповідь урадовим нам, что де имію отчизную свою лучку поміжнюю мнстра Сто-Преображенского лубенского Мгарского крунтов под лісом их обители, которую пустилем як посесором в продажу заволат оних, принятого з доброй моей волі и охоти. Якой то лучки з женою моею и з дітми, з крєвними, близькими и далекими, вчисто оной вирекаюсь и интересовання ся иміти не будем. Леч пустилем оную лучку в посессию стой обители и волно им як хотя оную диспонувати. На том во лучшее свидителство на сем купчом записі упрошаю за себе подписатис яко теж не уміючий писания вмісто Кондрата Танчика по его прошению я, Афанас Динисов, за писара ратуша лофицького руку приложил. при- няти и потребуемой стороні екстракт видати.

Мы прето, врадovie лофицькие, вислухавши его доброволную Кондрата Танчи- ка продажу, а их з стой обители доброволную з оними згду за помянутую лучку, велелисмо выписавши екстракт и до книг міських принявши, а требуючей стороні сей купчий запис видалимо за подписом имен нших и при звиклой печати городской року, мсця и дня звиш спесіфікованных.

Иван Гамалія, сотник лофицький.

Иван Бузинский, атаман городской лофицький.

Кирило Кузмич, войт наказний лофицький.

Муйсій и Сидор, бурмистри.

Писар лофицький Матвій Григориев.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 177 зв. – 178. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати судовой”.

№ 19

1668, квітня 26 (16). Лубни (?). – Купча

Выпис на січ снітинскую от Овсія Гришченка купленную.

Выпис з книг міських ратушу лубенского року от Нароження Хсва тисяча шест- сот шестдесят осмого мсця апріля шестногонадцят дня в раду ншого лубенского.

Передо мною, Василем Торовцем, войтом лубенским, и колегою моею Яремено Репаленком, Стефаном Луценком, Пилипом Танцовайлом, бурмистрамы, и при нас будучих с козаков Олифіра Коробченка, атамана на той час наказного городского лубенского, и применем (?) Ивана Птицкого, писара на тот час козацкого, и иных людей добрых немало, на тот час будучих, ставши при нас очевисто Евсій по отцу Гришченко, а прозвищем Полубочок, обывател снітинский деоцизіі лубенской, ко- торий нам доброволно, без вшелякого примусу, сознал ку запису сие слова, иж, мовит, продал я займищ своїх ні в чом нікому не пенний (!) дві, стоячих при Снітині, едно вирубаное и внівєць спустошоное при людех таможитних снітинских, а друга вцілі застаючая обок Пиковцева и Зоцнова (?) за три копи литовской личбы в Бгу ясне превелебному гспдну отцу Калисту Балицькому, игумену мнстра Мгарского лубенско- го. От которой продажи на вічност мал (!) вырикаюся и перешкодою буты, так я сам, жона моя, потомок мой и покрєвній мої, близкие и далній, так отцу игумену и братіі

З документації Мгарського монастиря XVII–XVIII століть...

его всей, которая при той обители Спса Стого зостають, так сего часу яко и на потомній, а помененному отцу игумену з братиею его волно яко свое купленое, тие займища дати, кому хотя продаты, даровати ко спокойному своему пожитку албо приспособляючи містцу стому як хотіти обороняти. На що для ліпшой віри и далшой памяти мы, яко уряд, та чувши продання добровольное, а звлаща на жаданя обох сторон, так продаючої, яко так и купуючої, изволилисмо до книг міських ратушу лубенского записат. С которих и випис сей потребующей стороні при притисненной печати міської и с подписом руки писарской зизволили дати року, мсця и дня виш написанного.

Стефан Григориевич, писар міський.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 180–180 зв. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати судової”.

№ 20

1673, лютого 8 (січня 29). – Купча

Року 1673 мця януар[ия] 29 дня.

Продажа и запис Федора Палиохи, козака, на луг и на луку на річці Мізиновці.

Я, Хведор Кузменко Палоха, из жоною и з снами моїми Василием, Остапом и Михайлом, відомо чиню сим моїм добровольним записом кождому кому бы тилко о том відати належало тепер и на потомние часи, иж з власной мочи, волі превелебному в Бгу его млсти гсдну отцу Макарию Русіновичу, игумену на тот час мнстра Мгарского лубенского, и всей о Хрсті братії его продадем сіножат, лежачую за Сулою на річці Мизізовці, з лугом, зостаючим при той же сіножати, до того ж и хату, стоячую при моем двори, що где тепер живу, за певную суму готових грошей шестнадцят коп литовской личби. А то ест власная моя отчизна, которую небожчик отц мой Кузма Надтока так же мает за готовие гроши коп сім, куплений от пна Мревжбета, що я яко власную свою отчизну продаю вічними часи. Которих то кгрунтов его мл. отц игумен, так сам, и братия его, яко и по нем наступуючие сукцессорове, мает вічне спокойне уживати, жадной так от мене самого, Хведора Палиохи, яко и жоны моей и снов моїх, не маючи найменшой кривди и турбациї, але волно оных (!) який хотя [на] свой пожиток лучший обернути. На що для лучшой памяти и певной віри даю оным и той мой запис при людях добрих и віры годних велебному в Бгу отцу Ипатию, на тот час наміснику мгарскому, и монаху Алимпию, а з свіцких Антону Савченку, атаману снітинскому городовому, Стецку Сиченку, Василю Дивещенку и инших з подписом руки моей.

Діялося в дому власном моем року и дня виш писаного.

Иеродиякон Евсевий, писар того листу, руку свою приложил.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 179–179 зв. Внизу документа намальовані два кола, всередині яких написано: “місто печати”.

№ 21

1673, лютого 8 (січня 29). – Купча. невідомі сотник і отаман

Року 1673 мця генвара 29 дня.

Я, Потій Семенович, обывател шекуровский, сознаваю тим добровольним записом моїм, ижем продал и в вічность пустил власную луку мою превел[енному] гсдну отцу игумену иеромонаху Макарию Рісиновичу и всей братії его за готовие гроши, меновите за полдесята золотого, которая лежит подле Кириловой луки над Сулою. В которой як я, так жона моя, потомкове и приятели не мают жадной чинити отцем мгарским перешкоды. Що ся діяло при людех годних віры при Кондрату

Кузубу, сотнику снітинському, и Пригодою, атаману шекувському. На що для ліпшой віры и певности и тое писанне мое даю.

Діялося року и дня виш менованного.

Яко не уміючи писаты, просил о подпис руки.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 179 зв. – 180. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати”.

№ 22

1688, грудня 8 (листопада 27). Лубни (?). – Купча

Запис на кгрунт куплений от Демяна Виприска, лежачий вишей Снітина.

Выпис з книг міських лохвицких в проданню кгрунту от пна Демяна Виприска, товариша сотні Лофицкой, в Бгу превелебному блженной памяти его млсти гспдну отцу Макарию Русіновичу, на тот час игуменови обывтели стой мнстра Мгарского лубенского, зо всею о Хрсті братиею.

Року от Нарождения Сна Бжия тысяча шестсот осмдесят осмого мсця ноевр[ия] двадцят сегого дня.

На ураді ншом лофицком пред нами, Федором Кретченком, сотником лохвицким, Микитой Мартиненком, атаманом городовим, Михайлом Григориевичем, войтом, Иваном Дзунгавим и Михаилом Кузменком, бурмистрами маестрату лофицкого, и многих особ зацних на тот час при том будучих, на поважное жадание в Бзі превелебного его млсти гсдна отца Ипатия Горбачевского, игумена обывтели стой манаstra Мгарского лубенского, з братиею его постановившихь учтивий пн. Демян Виприск, товариш сотні Лофицкой и обывател лофицкий, сознал явне, ясне и доброволне, такимы словами мовячи:

Пнове уряде. Міючи я грунт по небожчику тестеви моем Кирику Якимовичу, бившому сотникові полтавському и снетинскому полку Миргородского, котрий мні по дочці его Марії, а жоні тепер моей, поданный и легованный, в Снетині и около Снетина кгрунтов, тилко сіножат одну з лужком, который озеро ділит окопану ровом, як само в собі мает више Снітина, под Костюченковой луки лежачое. Которую то сіножат тест мой небожчик Кирик от Копайний (!), сщенника снетиского, міл. Теды я в року 1670 третом продаем в Бзі превелебному блженной памяти его мил. гспдну отцу Макарию Русіновичу, игуменови обывтели стой мнстра Мгарского лубенского, и з братиею его на тую ж обител стую Мгарскую за суму певную, то ест за коп. двадцет личбы литовской при людех зацних и віри годних, на тот час при том будучих, вічними часы. До которой то сіножати и при ней стоячого лужка з озерцем так я сам, менованный Демян, яко теж Мария, жона моя, так же діти, потомки, приятелі мої, так далекие, яко и близкие, не мают и не мітимут жадной справи и владзи в оние проданние от мене грунта, то ест сеножат и лужок, втручатся и кривди и перешкоды жадной у кожного права не повинны превелебного его млсти отца игумена и обывтел стую вічними часы вкривжат, чт о и теперешенего часу повтараючи, ствержаю, же волно юж и сему в Бзі превелебному его млсти гспдну отцу Ипатееви Горбачевскому, игуменови Всемилоостивого Спса обывтели стия Мгарския, з братиею тим грунтом вічне користовати. А я юж от того грунта целком вирекаюся, а ему, отцу игуменови, тим грунтом, вишей написанным, яко хотіти диспновати, дати, даровати, заминяти и на який же колвек пожиток свой оборочати. И просили нас обої стороны о записанії и ствержения сим писанием. До чого мы, уряд, схилившихь,

З документації Мгарського монастиря XVII–XVIII століть...

казалисмо до книг міських лофицким (!) прийати и потребууючой стороні екстрактом видати, в ратушу лофицком року и дня више написанного.

Я теж, Демян Андрієвич Выприск, козак и обывател лофицкий, яко не уміючий писати, просил пна Ивана Филиповича, мещаннина и ктитора пречистого лохвицкого, жебы місто мене руку мою подписал, которий и вчинити рачил. Демян Андрієвич Выприск, козак лофицкий.

Устне прошоний о подпис руки Иоанн Стефанович, протопопа лохвицкий, рукою.

Константий Данилович, на тот час писар лохвицкий.

Иоан Якович, священник спский лофицкий, при той куплі и продажи будучий, руку мою подписую.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 180 зв. – 181 зв. Внизу документа намальовані два кола, всередині яких написано відповідно: “місто печаты судовой” та “місто печати”.

№ 23

1712, серпня 21 (10) – Акт про заміну сіножати

Запис Марії Романихи Шостаковны в заміну сіножати.

Року 1712 мсця августа числа десятого.

Я, Мария Романиха Шостаковна, міючи свое намірение любителное и порадую и[з] своїми приятелями.

Превелебному в Бгу иеромонаху Филарету Кошчаковскому, игумену стия обывтели Всемлстивого Спса мнстра Мгарского лубенского, свою власную сіножат в заміну пустилам, лежачую урочищу зовемом острові Пашенном, поміж з единого краю от Помазановой, а заміна злеценная от превелебного отца игумена сіножати дві зовемих една Шия, другая Степановская поміж Лавриновскую Вербицкого, а из другого краю уз Тимошеву Додочину. И даю сее мое писмо на оную сіножат всечестному отцу Гервасию, начальнику дворца монастырского Вовчанского, и при людех зацних при атаману Микиті Борщагувскому, Семену Клепачу, Василію Деркачу, Якиму Сухомлину, Игнату Шостаку, Дмитру Скорину, Феску Ткачу, Нестору Лесенку, при зацних свідителях.

Діялося року и дня вышей писанного.

Андрей Кондратович, дяк вовчанский, рукою.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 182.

ДОДАТКИ

№ 1

1654, червня 5 (травня 26). Лубни. – Випис з лубенських міських книг, який містить в собі купчу

Екстракт з книг міських лубенских на куплення хутора на Воронинцах з полем робленим и неробленим и двома луками, названими Репаловою и Окопом.

Випис з книг міських лубенских, літа от Рождества Хсва тысяча шестсот пятдесят четвертого мсця мая двадцят шестого дня.

Перед нами, урядом міским лубенским, войтом на тот час будучим наказним от Никона Мойсієнка, Ничипор Закутний, и при мні будучих бурмистров Михайла Полубочка и Дмитра Кулябченка, сотника вязоцкого, и Якима Устименка, сотника лубенского, станувши очевисте славетне урожоний пн. Феодор Майстренко из жоною своею Христиною Вороновою, бившою Пятигорченковою жоною, обывател

лубенский, козак Войска Запорозкого, просили нас обоє о запис до книг міських лубенских, аби был принятий и записаний, зезнаваючи то, ижесмо продали хутор нш власний, лежачий над річкою Сліпородом, отцем мнастира Мгарского, обители стго Спса, а меновите в селі Воронинцях, которий небожчик отц нш Михайло Ворона уживал, так з полем робленим и неробленим и из облогами и из сіножатми и в лузі лісом, прозвище одной сіножати Репало, кончится по Левкову Бабакову сіножат, прозвище другой сіножати Окуп, почавши от Вязовца по Панкову луку конец, за певную суму пінязей злотих сімьдесят личби полской. А продалисмо вічними часи. Для того ж варуем сим листом ншим, иж жаден з нших покровних потомков, близких и далших, и сусідов нших, поблизу мешкаючих, о тих сіножатах не повинен будет их млсти отцев мгарских турбовати, ані в чом им жадной перешкоди чинити. Але волно им ест и будет яко своїм власним як хотіти уживати, шафовати, дати, даровати и кому хотіти продати. А если бы теж хто хотіл их млстей отцев мгарских з близких покровних моїх о тую вічную продажу ншу турбувати, теди я повинен буду из жоною своею Христею в каждого права и суду боронити отцев мгарских яко за власную свою продажу отказовати. Що зознавши, просил абы то до книг міських записано, що и записано ест. А по записаню сей екстракт стороні потребующей, то ест велебному гспдну отцу иеромонаху Петронию и всей братії его, под печатно міскою и подписом руки писарской ест видан.

Писан в Лубнях року и дня виш менованного.

В подлинном таков подпис:

Ничипор Закутний, войт наказний, рукою.

Михайло Полубочко, бурмистр, рукою.

Сотник Кулябченко вязовецкий рукою.

Данило Пятигорченко, сн Христин, рукою власною.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 93 зв. – 94 зв. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати майстратовой”.

№ 2

1687, жовтня 7 (вересня 27). Лубни. – Універсал лубенського полковника Григорія Гамалії

Лист от пана полковника Григорія Гамалії, полковника лубенского, в котором приказует, даби ніхто не важился, где суть мнстиря Мгарского кгрунта, там би на реці Сулі ніхто не важился в них по проезное, а верх Сули по поляну Кашину.

Григорий Гамалія, полковник Войска их царского пресвітлого величества Запорозкого лубенский.

Пну сотникові лубенскому, атаманові городовому, войтові з бурмистрами и посполитим в той сотні людем ознаймуем. Поневаж законники мнстиря Мгарского, превелебний в Бгу отц игумен з братиею міет на свої кгрунта монастирские от прошлого гетмана и от антecessора ншого зешлого полковника оборону, же где їх кгрунта на реці Сулі стоячие, там рибалки лубенские с каждым посудком, так на самой Сулі реці, яко и по озерах риби ловити не повинни, меновите вниз по проезное, а вверх Сули по поляну Кашину, поки мнстирские кгрунта заходят, збороненно. Теди и ми подлуг тих універсалов стосуючись, лубенской городовой и сілской старшині и черні, а особливе рибалкам лубенским, пилно приказуем, аби они рибалки лубенские міские и сілские на помененном місцу риби ловити с каждым посудком

З документації Мгарського монастиря XVII–XVIII століть...

рибалским в низ Сули по проезное, а в верх Сули по Кашину поляну, туди отежати и перешкоди чинити не важилис, повторе пилне приказуем.

Дан з Лубен септев[рия] 27 1687.

В подлинном надпис таков:

Звыш менованни полковник лубенский.

А тут же и на другом місцу вишей греблі Лисогорской от устя Солоници до устя Булатцевого, где упадаєт в Сулу, у ловленню рыб аби не діялися перешкоди, сим же потверждаем універсалом.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 287–287 зв. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати”.

№ 3

*1688, травня 22 (12). Пирядин. – Універсал
лубенського полковника Леонтія Свічки*

Лист потвержающий от пана полковника даби не важился ніхто на вишреченной Сулі и озерах рыбы ловити.

Леонтий Свічка, полковник их царского пресвітлого влчства [Войска] Запорозкого лубенский.

Пну сотникові лубенскому, атаманові городовому, войтові з бурмистрами и посполитим людем ознаймуем. Поневаж прежде нас бувший пн полковник Григорий Гамалія отцу игумену з братиею, законникам мнстиря Мгарского на Сулі межи их кгрунтами мнстирскими коло Сули реки озера до ловлення рыб обваровал, жебы ніхто не важился всяким посудком ловити и на самой реці Сулі и вверху Сули, от поляни Кашинной в вниз по проезное у другом місці низше греблі Лисогорской от устя Солоници до устя Булатцевого, где впадаєт в Сулу. И ми тое им позволяем боронити, варуючи, жеби ніхто ся там не важил всяким посудком там ловити рыбы, кромі за приказом отца игумена, аби так било приказуем.

З Ператина мая 12 1688.

Звыш менованный полковник лубенский.

ЦДІАК. – Ф. 137. – Оп. 1. – № 127. – Арк. 287 зв. – 288. Внизу документа намальоване коло, всередині якого написано: “місто печати”.

о. Юрій Мицик (Київ). **З документації Мгарського монастиря XVII–XVIII століть (Лубни, Лохвиця, Снітин)**

У статті публікуються документи з архівної книги Мгарського монастиря на Полтавщині, які стосуються деяких сотенних центрів Гетьманщини. Вперше аналізується копіяна книга цієї обителі, встановлено час, мету і обставини її створення, розглядаються найцінніші її свідчення про початки монастиря, коригується час каденції ряду козацької старшини (полковників, сотників), представників міської верхівки (городові отамани).

Ключові слова: джерела, універсал, Гетьманщина, козацтво, Полтавщина, монастир.

Rev. Yurii Mytsyk (Kyiv). **Extracts from the Documentation of the Mhar Monastery during the Seventeenth and Eighteenth Century (Lubny, Lohvytsia, and Snitin)**

The article presents the documents from the archival book of the Mhar monastery in the Poltava region. The author analyzes the copy of the book from this monastery, determines the time, purpose, and circumstances of the creation of this source, considers its most valuable testimonies, corrects the ranks of a number of Cossack officers (colonels, captains) and representatives of the urban elite.

Keywords: sources, charter, Hetmanate, Cossacks, Poltava region, monastery.